

А. М. Ломакін

аспірант кафедри державознавства, права та Європейської інтеграції
Інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0009-0000-4444-1586>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ТА СВОЄЧАСНОСТІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Стаття висвітлює комплексний підхід до реформування системи охорони здоров'я в Україні з метою підвищення її ефективності, доступності та якості послуг. У статті аналізуються основні проблеми та виклики, з якими стикається українська система охорони здоров'я, включаючи недостатнє фінансування, застарілу інфраструктуру, нерівний доступ до медичних послуг в різних регіонах та необхідність підвищення кваліфікації медичних кадрів.

Автор наголошує на важливості інтеграції інноваційних технологій, в тому числі цифровізації медичних записів, телемедицини та впровадження системи електронного здоров'я, для підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування. Також розглядається роль міжсекторальної співпраці, залучення приватного сектору та міжнародних організацій у розвитку медичної інфраструктури та послуг.

Стаття акцентує увагу на необхідності реформ управління та фінансування охорони здоров'я, зокрема через оптимізацію розподілу ресурсів, стимулювання інвестицій у галузь та розвиток страхової медицини. Автор підкреслює значення профілактики захворювань та підвищення обізнаності населення про здоровий спосіб життя як ключових елементів зміцнення людського капіталу.

У статті аргументована важливість забезпечення якості медичних послуг через стандартизацію, акредитацію медичних установ та сертифікацію медичних працівників, а також впровадження механізмів захисту прав пацієнтів та підвищення стандартів етики у медичній практиці.

Особлива увага приділяється розвитку наукових досліджень та інновацій у медицині, необхідності міжнародного співробітництва для обміну досвідом та інтеграції найкращих практик, а також стимулюванню громадської участі для забезпечення відкритості та прозорості системи охорони здоров'я.

Висновок статті підкреслює, що комплексний підхід до реформування системи охорони здоров'я, який включає поліпшення управління, фінансування, розвиток інфраструктури та кадрів, інтеграцію інновацій та забезпечення активної участі громадськості, є ключовим для підвищення рівня здоров'я населення, зміцнення людського капіталу та сприяння соціально-економічному розвитку України.

Ключові слова: охорона здоров'я в Україні, доступність медичних послуг, медичне обслуговування, людський капітал, управління в сфері охорони здоров'я, медичні реформи, здоров'я, медичне законодавство, фінансування медицини.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Нещодавні зміни в системі охорони здоров'я України, спрямовані на покращення якості та доступності медичних послуг, постійно актуалізують дослідження в цієї сфері. Оцінка цих реформ з точки зору їх впливу на розвиток людського капіталу є важливою для подальшого планування управлінських стратегій. Здо-

ров'я населення безпосередньо впливає на його продуктивність та економічний потенціал країни. Розкриття значення якості та доступності медичних послуг в контексті розвитку людського капіталу є складовою частиною проблеми управління в сфері охорони здоров'я.

Розкриття значення якості та доступності медичних послуг в контексті розвитку людського

капіталу є складовою частиною проблеми управління в сфері охорони здоров'я. Важливо врахувати, що забезпечення належного рівня здоров'я населення вимагає не лише медичних, але й широких соціальних інвестицій. Сучасні виклики, такі як військова агресія з боку РФ, з якою стикнулася Україна, старіння населення, зростаюча поширеність хронічних захворювань та необхідність інтеграції новітніх технологій у медичну практику, потребують комплексного та продуманого підходу в управлінні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Наукове підґрунтя проблеми реформування сфери охорони здоров'я знайшло місце у наукових доробках вітчизняних вчених, серед яких: Т. Васильєва, В. Глухова, О. Гонта, Д. Долбнева, М. Дубина, Т. Желюк, М. Забаштанський, О. Заглада, І. Когут, Л. Левчук, В. Москаленко, В. Маргасова, Л. Пархета, О. Попело, А. Роговий, Ю. Сафонов, Г. Слабкий, А. Фальковський, М. Шевченко та ін.

Питанням розвитку людського капіталу присвячено багато праць зарубіжних та вітчизняних науковців. Значний внесок в концепції людського капіталу було зроблено у працях вчених А. Сміта, Д. Рікардо, В. Петті, К. Маркса, І. Фішера та ін. Водночас, як цілісна концепція теорія людського капіталу сформувалася у другий половині ХХ ст. в працях американських дослідників, лауреатів Нобелівської премії Т. Шульца та Г. Беккера. В українському науковому дискурсі проблемам формування людського капіталу та розвитку його складників присвячено роботи В. Геєця, Т. Гринько, О. Гришнєвої, М. Долішнього, Ю. Залознєвої, А. Колота, В. Куценка, Є. Лібанової, В. Мандибури, М. Соколика, І. Сороки, Г. Тарасенко, Ю. Точиліної, С. Тютюнникової та ін.

Мета статті полягає в розкритті впливу забезпечення доступності та своєчасності надання медичних послуг на розвиток людського капіталу в Україні з управлінського аспекту.

Виклад основного матеріалу. У контексті глобалізаційних процесів та зростання конкуренції на світовому ринку праці, значення людського капіталу як ключового фактору економічного розвитку країни значно зростає. Людський капітал – це сукупність навичок, знань, інноваційного потенціалу та здоров'я населення, що визначає продуктивність праці та конкурентоспроможність економіки. Одним із ключових аспектів розвитку людського капіталу є забезпечення доступності та своєчасності надання

медичних послуг. Ми погоджуємось з думкою про те, що «з метою забезпечення сталого розвитку людського капіталу необхідним є: – забезпечення рівного доступу громадян до якісних медичних послуг та поліпшення стану навколишнього середовища»[1].

Доступність та своєчасність медичного обслуговування мають вирішальне значення для здоров'я нації. Ці параметри забезпечують ефективну профілактику захворювань, своєчасне виявлення та лікування, що веде до зменшення смертності, подовження тривалості життя та підвищення якості життя населення. В контексті розвитку людського капіталу, здорове населення є більш продуктивним, здатним до навчання, інновацій та ефективної праці.

Отже, послуга з медичного обслуговування населення (медична послуга) - послуга, у тому числі реабілітаційна, що надається пацієнту закладом охорони здоров'я, реабілітаційним закладом або фізичною особою - підприємцем, яка зареєстрована та одержала в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та оплачується її замовником. Замовником послуги з медичного обслуговування населення можуть бути держава, відповідні органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи, у тому числі пацієнт [2].

Зуб І.М. справедливо вважає, що ціллю «функціонування організаційно-економічного механізму функціонування сфери охорони здоров'я є створення умов для підвищення якості та доступності медичних послуг, що передбачає вирішення наступних стратегічних задач державної політики соціального захисту, зокрема розвиток людського капіталу та покращення кадрового забезпечення; формування належного обсягу фінансових ресурсів необхідних для здійснення ефективного інноваційного розвитку даної сфери; формування умов безперебійного постачання суб'єктам сфери охорони здоров'я необхідних обсягів медичної техніки та препаратів, матеріалів, комплектуючих необхідних для повноцінного та ефективного функціонування; формування оптимальної системи закладів сфери охорони здоров'я шляхом впровадження кластерного підходу побудови моделі мережі закладів сфери охорони здоров'я України»[3, с. 240].

Беззаперечно, що військовий конфлікт спричинив значну втрату людського потенціалу. Цьому процесу формування, розвитку та збережен-

ня людського потенціалу перешкоджають інші несприятливі фактори, такі як стресовий стан багатьох українців через воєнні дії, відсутність інвестицій у людський капітал, падіння заробітних плат, обмеження або повна зупинка діяльності українських компаній. Незважаючи на це, спостерігається позитивна зміна у характеристиках людського капіталу, до яких тепер відносяться національна самоідентичність, патріотизм та цифрова компетентність [4]. Точиліна Ю. Ю. вважає, що «Особливості побудови системи охорони здоров'я, освіти, науки та шляхи збільшення рівня добробуту населення високорозвинених країн мають стати певним орієнтиром для України, який варто враховувати при розробці вітчизняних шляхів, спрямованих не тільки на збереження людського капіталу, але й його примноження. Особливого значення дане питання набуває сьогодні. Оскільки розгортання воєнного конфлікту та окупація значної території нашої держави привели до численних втрат людського потенціалу, зниження рівня заробітної плати, скорочення інвестицій у розвиток людини тощо»[5].

На жаль, Україна наразі відстає від своїх європейських сусідів у таких аспектах як народжуваність, тривалість життя та смертність. Вона вказує на низьку тривалість життя в Україні, що обумовлено високим рівнем смертності серед молоді та людей середнього віку, пов'язаним з їх способом життя та набутими хворобами. Вторгнення РФ в Україну також мало значний негативний вплив на скорочення тривалості життя та відтік людського капіталу, оскільки війна призводить до жахливих наслідків, включаючи поранених військовослужбовців, цивільні жертви, зруйновані будинки та переміщення населення [6].

Наразі управління системою охорони здоров'я в Україні зіштовхується з низкою викликів, серед яких недостатнє фінансування, застаріла матеріально-технічна база, неефективне використання ресурсів та недоліки в законодавстві. Реформування системи охорони здоров'я, яке розпочалося в останні роки, спрямоване на підвищення доступності та якості медичних послуг через впровадження страхової медицини, модернізацію лікарень, підвищення кваліфікації медичного персоналу та оптимізацію мережі медичних установ.

Для підвищення доступності та своєчасності надання медичних послуг в Україні можуть бути використані наступні стратегії:

1. Розвиток сільської медицини, забезпечення медичними кадрами та обладнанням малодоступних регіонів.

2. Впровадження цифрових технологій для поліпшення логістики надання медичних послуг, в тому числі телемедицини.

3. Залучення приватного сектору до надання медичних послуг для розширення мережі доступності.

4. Фокусування на профілактиці та первинній медичній допомозі для зниження навантаження на вторинну та третинну ланки охорони здоров'я.

5. Забезпечення належного фінансування та ефективного використання ресурсів системи охорони здоров'я.

Інновації та впровадження сучасних технологій у сфері охорони здоров'я відіграють ключову роль у підвищенні доступності та своєчасності медичних послуг. Цифрова трансформація дозволяє оптимізувати робочі процеси, забезпечити дистанційний моніторинг стану пацієнтів, електронний обіг медичних документів та онлайн-консультації, що значно знижує часові та територіальні бар'єри у доступі до медичної допомоги. Впровадження штучного інтелекту, великих даних та блокчейну може підвищити ефективність діагностики, лікування та профілактики захворювань, а також забезпечити захист медичних даних пацієнтів.

На думку дослідників, «на сьогоднішній день, держава неспроможна виконати зобов'язання щодо медичного забезпечення і збереження здоров'я громадян, що негативно відбивається на розвитку людського капіталу. Таке становище спонукає до перегляду пріоритетів уряду у бік охорони здоров'я під час затвердження бюджетних видатків, особливо під час впровадження реформи галузі. Додатковим джерелом фінансування, що дозволить вирішити більшість нагальних питань, має стати впровадження обов'язкового медичного страхування»[7].

Розвиток медичної інфраструктури в Україні вимагає не лише державних інвестицій, але й активної участі приватного сектору та міжнародної спільноти. Партнерство між державою та приватними інвесторами може сприяти модернізації лікарень, закупівлі сучасного медичного обладнання та впровадженню новітніх технологій. Залучення міжнародних грантів та кредитів дозволить реалізувати масштабні проекти у сфері охорони здоров'я, що в свою чергу сприятиме підвищенню рівня медично-

го обслуговування та доступності медичних послуг для всіх верств населення.

Важливим аспектом підвищення ефективності медичної допомоги є освітня діяльність та підвищення обізнаності населення у сфері здоров'я. Інформаційні кампанії, організовані державою та неприбутковими організаціями, можуть сприяти формуванню відповідального ставлення до власного здоров'я, популяризації здорового способу життя та профілактики захворювань. Освітні програми для медичних працівників, зокрема у сфері новітніх технологій та методів лікування, сприятимуть підвищенню якості медичних послуг.

Ефективне управління системою охорони здоров'я та забезпечення доступності медичних послуг вимагають чіткої політичної волі та активного впровадження регуляторних ініціатив. Уряд України повинен відігравати ключову роль у формуванні та реалізації політики охорони здоров'я, що спрямована на підвищення доступності та якості медичних послуг. Це включає розробку та впровадження законів і нормативних актів, які сприяють розвитку медичної інфраструктури, захисту прав пацієнтів, стимулюванню інвестицій у сектор охорони здоров'я та забезпеченню прозорості та підзвітності в діяльності медичних установ.

Міжсекторальна співпраця між урядом, приватним сектором, неприбутковими організаціями та міжнародними агентствами є важливим фактором у покращенні доступності медичних послуг. Інтеграція ресурсів та зусиль може сприяти реалізації комплексних програм з охорони здоров'я, включаючи просвітницькі кампанії, профілактику захворювань, розвиток медичної інфраструктури та дослідження у сфері охорони здоров'я. Спільні проекти та програми можуть значно підвищити ефективність використання ресурсів та забезпечити більш широкий доступ до якісних медичних послуг.

Одним із ключових аспектів забезпечення високоякісних медичних послуг є постійне навчання та професійний розвиток медичних кадрів. Уряд та медичні установи повинні інвестувати у програми підвищення кваліфікації лікарів, медичних сестер та іншого медичного персоналу, включаючи стажування за кордоном, участь у міжнародних конференціях та дослідницьких проектах. Це сприятиме впровадженню найкращих світових практик та інноваційних методів лікування в українську медичну практику.

Встановлення та дотримання високих стандартів якості медичних послуг є основою для підвищення довіри населення до системи охорони здоров'я. Уряд України разом із професійними медичними асоціаціями повинен розробити та впровадити національні стандарти для різних видів медичних послуг, забезпечити їх дотримання та регулярно переглядати з метою вдосконалення. Акредитація медичних установ та сертифікація медичних працівників можуть слугувати додатковими інструментами забезпечення якості медичних послуг.

Для забезпечення високої ефективності системи охорони здоров'я та адаптації до змінюваних потреб населення, необхідно впровадити систематичний моніторинг та оцінку якості медичних послуг. Це включає збір та аналіз даних про стан здоров'я населення, доступність та якість медичних послуг, задоволеність пацієнтів, ефективність лікування та використання медичних ресурсів. Результати моніторингу повинні використовуватись для коригування політик, планування медичних послуг, підвищення кваліфікації медичних працівників та впровадження інновацій.

Захист прав пацієнтів та впровадження високих стандартів етики у медичну практику є важливими компонентами ефективної системи охорони здоров'я. Це охоплює забезпечення конфіденційності медичної інформації, права на інформований вибір, доступ до якісної медичної допомоги без дискримінації та право на скаргу та відшкодування у випадку медичних помилок. Розробка та впровадження кодексів медичної етики, а також зміцнення механізмів захисту прав пацієнтів сприятимуть підвищенню довіри до медичної системи та покращенню якості обслуговування.

Один із ключових аспектів підвищення ефективності системи охорони здоров'я та розвитку людського капіталу – це зміщення акценту з лікування захворювань на їх профілактику та надання первинної медичної допомоги. Розвиток програм профілактики, включаючи вакцинацію, раннє виявлення захворювань, здорове харчування, фізичну активність та боротьбу з шкідливими звичками, може значно знизити рівень захворюваності та смертності, а також зменшити економічний тягар на систему охорони здоров'я.

Інвестиції в медичні наукові дослідження та розробку нових лікарських засобів, медичних технологій та методів лікування є важливим

фактором підвищення якості та доступності медичних послуг. Уряд разом з приватним сектором повинні стимулювати інновації в медицині, підтримувати стартапи та наукові проекти, забезпечувати належне фінансування досліджень та розвивати міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров'я. Таким чином, ринок медичних послуг є складною системою, від злагодженого функціонування якої залежить добробут громадян. Значення медицини зросло з початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну, оскільки до звичних медичних послуг додалися ті, що пов'язані із забезпеченням обороноздатності держави, зокрема порятунок і лікування воїнів, надання першої допомоги, реабілітації постраждалих від ракетних обстрілів, вибухових пристроїв з великою зоною ураження тощо. На сьогодні до завдань медицини відносять не лише зміцнення здоров'я громадян України, поліпшення якості їх життя, а й захист національної безпеки держави [8].

Активна участь громадян у процесі формування політики охорони здоров'я, прийнятті рішень та моніторингу якості медичних послуг є критично важливою для забезпечення відповідальної та прозорої системи охорони здоров'я. Залучення громадськості допомагає виявляти пріоритетні потреби населення, підвищує довіру до медичної системи та сприяє розробці більш ефективних і цілеспрямованих програм охорони здоров'я. Громадські слухання, опитування, участь у робочих групах та радах пацієнтів можуть бути ефективними інструментами для забезпечення голосу громадян в системі охорони здоров'я.

Міжнародне співробітництво у галузі охорони здоров'я дозволяє Україні інтегрувати найкращі світові практики, отримувати доступ до передових технологій та наукових досліджень, а також залучати міжнародне фінансування та технічну підтримку. Співпраця з міжнародними організаціями, такими як Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейський Союз, міжнародні фонди та програми, може сприяти підвищенню стандартів медичного обслуговування, розвитку інновацій та підготовці кадрів. Таке співробітництво також важливе для ефективної боротьби з транскордонними загрозами здоров'ю, такими як пандемії та епідемії.

Оптимізація фінансування системи охорони здоров'я є ключовим фактором забезпечення її ефективності та доступності медичних послуг для всіх категорій населення. Необхідно

забезпечити справедливий розподіл ресурсів, фокусуючи інвестиції на первинній медичній допомозі, профілактиці захворювань та розвитку медичної інфраструктури в регіонах з недостатнім доступом до медичних послуг. Впровадження прозорих механізмів фінансування, стимулювання приватних інвестицій у галузь охорони здоров'я та розвиток страхової медицини можуть сприяти підвищенню доступності та якості медичного обслуговування.

Сталість та адаптивність системи охорони здоров'я до змінних соціально-економічних умов та демографічних тенденцій є важливими для її довгострокової ефективності. Це включає розробку гнучких моделей надання медичних послуг, інвестиції в превентивну медицину, забезпечення рівного доступу до медичної допомоги для всіх верств населення, включаючи вразливі групи, та розвиток системи моніторингу та реагування на загрози громадському здоров'ю.

Слід погодитись, що війна дуже гостро висвітлила більш чітко зрозуміти проблеми формування, утримання та використання людського капіталу в Україні, гострота яких стане особливо відчутною у недалекому майбутньому, та усвідомити нагальність їх невідкладного вирішення. Особливу складність додає неможливість їх вирішення у короткий термін з огляду на значну відтермінованість отримання результату. Отже, людський капітал є виключним ресурсом, усвідомлення цінності якого стане першим кроком до принципового вирішення проблеми забезпечення економічного зростання. Його формування є багатофакторним процесом, який потребує перманентного моніторингу досягнутих результатів та коригуючих дій відповідно до стратегічних перспектив країни. Тому розробка концептуальних основ державної політики формування та використання людського капіталу повинна стати одним із невідкладних завдань національної політики економічного зростання [9].

Таким чином, сьогоднішня ситуація свідчить, що державні органи влади не зуміли створити дієву та ефективно функціонуючу систему охорони здоров'я, замість застарілої радянської системи. Це призвело до того, що значна частина населення країни не отримує необхідного якісного медичного обслуговування та необхідних медичних препаратів. Однак у той же час, держава поки що не здатна запропонувати чіткі та ефективні шляхи виходу з цієї складної ситуації, і не існують чіткі плани реформування

галузі охорони здоров'я. Необхідно невідкладно звернути увагу на цю проблему і розробити комплексні стратегії та реформи, спрямовані на покращення системи охорони здоров'я та забезпечення належного доступу до медичної допомоги для всіх громадян [10, с. 142].

Висновок. Україна стоїть перед важливим завданням реформування системи охорони здоров'я для підвищення її доступності, ефективності та якості. Це вимагає комплексного підходу, який охоплює поліпшення управління, фінансування, інвестицій в інфраструктуру та кадри, розвиток інновацій та наукових досліджень, а також активну участь громадськості та міжнародного співробітництва. Виконання цих завдань дозволить підвищити рівень здоров'я населення, зміцнити людський капітал та сприяти соціально-економічному розвитку країни.

Забезпечення доступності та своєчасності медичних послуг через ефективне управління та інновації може значно підвищити рівень людського капіталу в Україні, сприяючи тим самим сталому соціально-економічному розвитку країни. Реформування системи охорони здоров'я з акцентом на підвищення її ефективності та доступності для всіх верств населення вимагає комплексного підходу, який об'єднує зусилля уряду, медичних інституцій та громадянського суспільства.

Таким чином, стратегічне планування та управління в сфері охорони здоров'я, спрямовані на забезпечення доступності та своєчасності надання медичних послуг, стануть ключем до підвищення рівня людського капіталу та сприятимуть створенню міцної основи для майбутнього розвитку України.

Список використаної літератури:

1. Шульга, Ольга (2023) *Розвиток людського капіталу в контексті досягнення цілей сталого розвитку* Причорноморські економічні студії (83). <https://doi.org/10.32782/bses.83-3>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 23.01.2024).
3. Зуб, І. М. Організаційно-економічний механізм розвитку сфери охорони здоров'я в Україні : дис. ... д-ра філософії : 051 / І. М. Зуб. - Чернівці, 2023. - 306 с.
4. Назарко, С., Канцур, І., & Познанська, І. (2022). Управління людським капіталом в умовах війни. *Економіка та суспільство*, (41). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-32>
5. Точиліна, Ю. (2022). Аналіз досвіду західних країн щодо управління розвитком людського капіталу. *Економіка та суспільство*, (42). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-79>
6. Корнілова, О. (2023). Розвиток системи охорони здоров'я як передумова якісного відтворення людського капіталу. *Економіка та суспільство*, (48). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-87>
7. Зенченко Н. С., Сиза О. І., Савченко О. М. Взаємозв'язок фінансового забезпечення медичної допомоги населенню та людського капіталу. / *Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects / Proceedings of IX International Scientific and Practical Conference Berlin, Germany 20-22 February 2022* URL: <http://www.ndekc.lviv.ua/pdf/5.pdf>
8. Ткаченко, О., Дейнега, Є. (2023). Дослідження стану ринку медичних послуг України. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/25c71b29-8331-4c3f-a322-4db5824fcab9/content>
9. Гноєвий В. Г., Корень О. М., Татарінов В. С. (2023). Формування людського капіталу як фактору забезпечення економічного зростання. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. № 3 (70) (2023). DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/70-1>
10. Шевчук Р. В. Розвиток механізмів публічного управління у сфері охорони здоров'я в сучасній Україні. Київ, 2023. 426 с. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/dis/22-00-02/shevchuk/disertaciya-shevchuk.pdf>.

Lomakin A. M., Ensuring the availability and timeliness of medical services as a factor in the development of human capital in Ukraine: a managerial aspect

The article highlights a comprehensive approach to reforming the health care system in Ukraine with the aim of increasing its efficiency, accessibility and quality of services. The article analyzes the main problems and challenges faced by the Ukrainian health care system, including insufficient funding, outdated infrastructure, unequal access to medical services in different regions, and the need to improve the qualifications of medical personnel.

The author emphasizes the importance of the integration of innovative technologies, including digitalization of medical records, telemedicine and the introduction of an electronic health system, to increase the accessibility and efficiency of medical care. The role of intersectoral cooperation,

the involvement of the private sector and international organizations in the development of medical infrastructure and services is also considered.

The article focuses on the need for health care management and financing reforms, in particular through optimization of resource allocation, stimulation of investments in the industry and development of insurance medicine. The author emphasizes the importance of disease prevention and raising public awareness of a healthy lifestyle as key elements of strengthening human capital.

The article argues the importance of ensuring the quality of medical services through standardization, accreditation of medical institutions and certification of medical workers, as well as the implementation of mechanisms to protect patients' rights and increase ethical standards in medical practice.

Special attention is paid to the development of scientific research and innovation in medicine, the need for international cooperation to share experience and the integration of best practices, as well as to stimulate public participation to ensure the openness and transparency of the health care system.

The conclusion of the article emphasizes that a comprehensive approach to reforming the health care system, which includes improving management, financing, infrastructure and personnel development, integrating innovations and ensuring active public participation, is key to improving the health of the population, strengthening human capital and promoting socio-economic development of Ukraine.

Key words: *health care in Ukraine, availability of medical services, medical care, human capital, management in the field of health care, medical reforms, health, medical legislation, financing of medicine.*